

Eksamen med sensorveiledning, Rettslig bevisteori, høsten 2014

Eksamensoppgave i rettslig bevisteori, høsten 2014:

«Under etterforskningen av 22. juli- saken ble taushetsbelagt informasjon fra politidokumenter videreformidlet til pressen. Mange mente at lekkasjene skapte problemer for politiets etterforskning, at de var belastende for mange etterlatte og fornærmede og at de virket uheldig på tilliten til politiet.

Politiet mente å se et mønster som talte for at en vesentlig del av lekkasjene stammet fra én eller flere av bistandsadvokatene, og politiet la en "felle" for å avdekke om så var tilfellet.

Det ble opprettet en originalfil for straffesaksdokumentene som skulle sendes ut til bistandsadvokatene. I denne fantes det bilder som var retusjert, og som derfor skilte seg fra bildene hos politiet. Retusjeringen ble gjennomført ved at detaljer i tre bilder ble endret. På de tre bildene hvor det var gjort endringer i detaljer, ble det lagt til et identitetsmerke (id) som var unikt for hver bistandsadvokat.

Kun to personer var kjent med endringene som ble gjort. Filen ble passordbeskyttet med et passord som var unikt for hver av bistandsadvokatene. Passordet ble utlevert først etter at politiet hadde fått bekreftelse fra den enkelte bistandsadvokat om at en CD med filen var mottatt.

De taushetsbelagte bildene ble publisert timer etter overlevering av materialet. Politiet mente, basert på merkingen, at de publiserte bildene måtte stamme fra saksdokumentene til en bestemt advokat.

Det ble senere utstedt forelegg til advokaten for overtredelse av straffeloven § 325 nr. 1 for grov uforstand i tjenesten som bestillingsmann ved at advokaten hadde gitt media tilgang til straffesaksdokumenter i en sak som fortsatt var under etterforskning, uten at politiet hadde samtykket. Forlegget ble ikke vedtatt og saken ble sendt Oslo tingrett til pådømmelse.

Påtalemyndigheten gjorde gjeldende at det var usannsynlig at merkingen kunne endres av andre. Det var kun advokatens kontor som hadde mottatt en cd med merkingen. Videre ble det gjort gjeldende det hadde formodningen mot seg at politiet selv stod for lekkasjen. Det var nedlagt store anstrengelser fra hovedetterforsker i saken for å avdekke lekkasjer. Politiet hadde – om de hadde villet – hatt flere muligheter for å lekke bilder underveis. Da hadde man ikke hatt behov for å påføre merke på materialet som ble sendt bistandsadvokatene. Dette tilsa at enten hadde advokaten selv formidlet de aktuelle bildene, ellers så hadde han fått noen ansatte til å gjøre dette.

Forsvaret gjorde blant annet gjeldende at politiet hadde fortiet vesentlige og avgjørende opplysninger, dels fremkommet med positivt uriktige opplysninger og dels har sabotert eller unnlatt etterforskning som kunne vist at A er uskyldig. Det ble også gjort gjeldende at merkingen av bildene var mangelfull i den forstand at de kunne endres, og at datasikkerheten ikke var god nok; utenforstående hadde en rekke datatekniske muligheter til å få tilgang til det samme materialet.

Oslo tingrett oppsummerte sin bedømmelse av saken slik:

«Alt i alt synes politiet å ha trodd så intenst på at de hadde rett i sin egen oppfatning av fakta, at det i denne saken kan virke som om oppfatningen mer er basert på det som tidvis må kunne betegnes som « troens skråsikkerhet » og ikke som et resultat av objektiv innhenting av og aktiv søking etter bevismidler uaktet om disse var i disfavør eller favør av mistenkte A. Billedlig talt kan det synes som om denne sterke tro kan ha kastet skygger over og svekket viljen til en mer faktabasert, nøktern, uavhengig og rask innhenting av beviser i saken. Dette er uheldig og heller ikke i samsvar med lovens intensjon. Det hadde vært en fordel, sakens alvor for tiltalte A og hans firma med ansatte særlig tatt i betraktning, om forelegget hadde vært søkt noe bedre forankret i reelle bevismidler etter en bredere etterforskning.

Etter dette kan ikke retten ikke se at aktoratet har oppfylt sin bevisplikt.»

- 1) Redegjør kort for hva tingretten kan ha ment med at «troens skråsikkerhet» kan være til hinder for "objektiv innhenting av og aktiv søking etter bevismidler".
- 2) Redegjør for hva som ligger i at påtalemyndigheten ikke har "oppfylt sin bevisplikt" i lys av begrunnelsen tingretten ga.
- 3) Hvilke egenskaper bør en bevisteori som skal benyttes til å bedømme datasikkerhet ha?

Påtalemyndigheten anket frifinnelsen. Bevissituasjonen var en annen for lagmannsretten enn for tingretten. Tiltalte ble funnet skyldig med følgende dissens:

"Flertallet ... er etter en samlet vurdering av bevisene overbevist om at de lekkede dokumentene stammer fra CD'en som ble utlevert til As kontor, og om at A har stått bak lekkasjen. Lagmannsretten har påpekt at det var klare svakheter ved metoden som ble benyttet ved etableringen av «fellen» og politiets ivaretagelse av datasikkerhet i den perioden CD'ene til bistandsadvokatene ble lagd. Etter lagmannsrettens gjennomgang ovenfor framstår det likevel som svært lite sannsynlig at materialet som ble publisert i mediene, stammer fra noen annen kilde enn den CD'en som ble utlevert til As kontor. Det er heller ikke andre forhold som gir holdepunkter for at materialet stammer fra noen annen kilde. Når dette sammenholdes med den kontakten A har hatt med journalister fra de mediene som

publiserte materialet, er det etter flertallets syn bevist ut over enhver rimelig tvil at noen med tilknytning til As kontor har overlatt materialet på CD'en til mediene. Det er videre bevist utover enhver rimelig tvil at A selv har visst om og organisert dette, jf. punkt III ovenfor. Han har da også utvist forsett. A domfelles etter dette i samsvar med forelegget.

Mindretallet ... har etter en samlet vurdering av bevisene kommet til at hun ikke kan se bort fra As forklaring om at han ikke har hatt befatning med lekkasjen. Etter mindretallets syn er det en mulighet for at politiet selv har lekket de aktuelle dokumentene, og man ikke kan se bort fra at det er det som er skjedd i denne saken.”

4) Hvilke egenskaper bør en bevisteori som skal benyttes til å beskrive flertallets bedømmelse, slik den kommer til uttrykk i det siterte, ha?

5) Forklar kort hva dissensen kan skyldes, gitt at flertallet og mindretallet bygger på det samme informasjonsgrunnlaget.

Domfelte anket til Høyesterett. Høyesterett nektet anken fremmet, blant annet med denne begrunnelsen:

”Store deler av anken gjelder i realiteten lagmannsrettens bevisbedømmelse under skyldspørsmålet. Denne kan Høyesterett ikke prøve, jf. straffeprosessloven § 306 andre ledd. Så langt anken retter seg mot bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, skal den avvises, jf. Rt-2012-1861 avsnitt 15. Det hører heller ikke under Høyesterett å overprøve lagmannsrettens tolkning av vitneutsagn på bakgrunn av supplerende forklaringer avgitt etter lagmannsrettens dom, jf. Rt-2011-1 avsnitt 16. Med utgangspunkt i det som gjøres gjeldende i anken, tilføyer utvalget at lagmannsrettens bevisresultat klart ikke bygger på slike åpenbare misforståelser av enkelte bevismidler, eller står i en slik motstrid med vitterlige kjensgjerninger eller klare og uomtvistelige faktiske forhold, som etter praksis tilsier opphevelse på grunn av saksbehandlingsfeil, se Rt-2009-801 avsnitt 17, Rt-2011-1403 avsnitt 22 og Rt-2013-1297 avsnitt 21.”

6) Gi en kort oversikt over argumenter for og mot at Høyesterett skal prøve bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet.»

Revidert sensorveiledning, rettslig bevisteori, høsten 2014:

Eksamensoppgaven er basert på en faktisk sak som fikk mye oppmerksomhet i offentligheten.¹ Enkelte kandidater er sikkert kjent med denne fra tidligere og kanskje også andre sider av saken enn det om fremgår av oppgaven. Kandidatene skal alene bedømmes ut fra informasjonen som er gitt i oppgaveteksten.

Opgaven kan leses som en blanding mellom en praktikum- og teorioppgave. Det er imidlertid verdt å merke seg at redegjørelsen for sakens bakgrunn er av mindre betydning for problemstillingene som reises. Redegjørelsen er først og fremst ment å tjene funksjon som et bakgrunnsbilde som kan gi kandidatene inspirasjon når problemstillingene skal besvares. Det må likevel aksepteres at kandidatene trekker "sakens faktum" inn i drøftelsene for å belyse de teoretiske poengene.

Samlet omhandler problemstillingene de fleste sider av læringskravene i faget rettslig bevisteori, herunder bevisbedømmelsens betydning for anvendelse av rettsregler, ulike bevisteorier, rettslige betingelser for faktabedømmelse, beviskrav og utredningskrav og fenomenet feilslutninger. Se nærmere:

<http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS5501/h13/pensumliste/index.html>

Dette er andre semester det er undervist og gitt eksamen i faget. Ettersom sensorkorpset er det samme som sist er det grunn til å minne om at pensum er endret fra å være svært teoretisk og hentet fra ulike tekster og er på ulike språk, til litt mindre teoretisk og basert på tekster på norsk. Det gjør nok at pensum har vært noe lettere tilgjengelig for studentene dette året.

Like fullt er det grunn til å minne om at valgernets fagbeskrivelse og læringskravene skiller seg i innhold og metode fra den juridiske grunnutdanningen. Det gjør at faget er tyngre tilgjengelig for studentene enn hva som er vanlig. Jeg nevner dette fordi sensorkorpset har inngående kjennskap til de problemområder faget omhandler, og ikke må la sitt eget kunnskapsnivå være normerende for bedømmelsen. Samtidig skal det nevnes er alle temaene grundig behandlet i fagets pensum og på kurs.

Undervisningen i faget har vært konsentrert om pensum og emnene har vært forklart på enklest mulig måte. Det er imidlertid ikke obligatorisk undervisning i faget, så det kan ikke forventes at den enkelte kandidat har vært til stede. Undervisningen har dessuten vært avholdt tidlig om morgenen – jeg skriver dette i sensorveiledningen først og fremst med tanke på fremtidige studenter som kan slumpe til å lese denne teksten: faget er lettest tilgjengelig på kurs. Det vil bli vurdert om det til neste år skal tas opptak av forelesningene som legges ut, eventuelt at det forberedes en innspilling som legges ut parallelt med kurset.

---

¹ Se Rt. 2014 s. 438 med videre henvisinger.

Eksamen består av seks spørsmål som alle, i det minste et stykke på vei, kan besvares ut fra mer alminnelige betraktninger og alminnelig erfaring. Kandidatene som besvarer spørsmålene presist og med bruk av bevisteoretiske begreper skal honoreres.

Det at det stilt såpass mange spørsmål som omhandler til dels forskjellige emner gjør at sensorene får et godt grunnlag for å avgjøre i hvilken grad kandidaten behersker stoffet. Den flinke kandidat vil ikke ha problemer med å disponere tidsbruken og omfanget av det enkelte svar. Det er dessuten presisert i spørsmålsstillingen at det skal redegjøres «kort» for emnet. De kandidater som likevel gir en lengre redegjørelser og tematiserer forhold som ligger på siden av tema, bør trekkes.

Ad spørsmål 1: Redegjør kort for hva tingretten kan ha ment med at «troens skråsikkerhet» kan være til hinder for «objektiv innhenting av og aktiv søking etter bevismidler».

Spørsmålet angår forholdet mellom «tro» og «bevis». Dette er tematisert flere steder i pensum, direkte og indirekte. Skillet mellom størrelsene er grunnleggende for faget – som nettopp omhandler rettslig *bevisteori*. I Løvlie kapittel 5.5.4 (s. 333–335) er skillet adressert direkte særskilt. Der fremgår blant annet at kunnskap tradisjonelt defineres som velbegrunnet, sann tro, samt at det redegjøres for hvordan dette skillet blant annet knytter seg til beviskravet. Skillet mellom tro og bevis er også sentralt for den delen av faget som gjelder vitnepsykologi, og forholdet mellom hukommelse og feilkilder til denne tematiseres av Magnussen i «Årsaker til feilhukommelse – og mottrekk».

Kandidaten bør få frem at rettslig bevisbedømmelse handler om forholdet mellom bevis og påstander om faktum. Hensynet til sannhetssøken innebærer at de slutningene som foretas må være velbegrunnede basert på erfaring og på et bredest mulig informasjonsgrunnlag. Er man overbevist om at en påstand er sann – man tror fullt ut på påstanden – ser man ikke behovet for ytterligere slutninger og ytterligere informasjon, fordi denne uansett ikke vil rokke ved påstandens sannhetsgehalt. Det er dette psykologiske fenomenet tingretten peker på.

Ad spørsmål 2: Redegjør for hva som ligger i at påtalemyndigheten ikke har «oppfylt sin bevisplikt» i lys av begrunnelsen tingretten ga.

Spørsmålet omhandler hvilke krav som skal stilles til bevis- eller informasjonsmengden i straffesaker, og bør forstås i forlengelsen av spørsmål 1. Poenget er at det uavhengig av hvor sterkt man måtte tro på en påstandssannhetsgehalt, så må denne troen/overbevisningen hvile på et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag.

Dette tematiseres i rettslig bevisteori under betegnelsen robusthet. Beviskravets robusthetsdimensjon er tematisert i pensum hos Løvlie i punkt 5.5.5 (s. 333–345) og er også tematisert i tilknytning til analysen av egenskaper ved rettslige bevisteorier i punkt 4.4.8 (s. 212–215).

Det å hevde at et bevisgrunnlag er robust, er et uttrykk for at man antar det lite trolig at det kan komme til ytterligere informasjon som vil rokke ved de slutninger man har foretatt. Kandidatene bør her få frem at tingretten stiller krav til påtalemyndighetens aktivitet hva gjelder fremskaffelse av informasjonsgrunnlaget – hvis ikke vil de få avgjørelsen mot seg. De bør få frem at begrunnelsen for å stille kravet er hensynet til å unngå uriktige domfellelser. Det kan også med fordel nevnes at kravet til robusthet, slik det oppstilles her, gjelder spørsmålet om informasjonsgrunnlaget er tilstrekkelig utredet for å avsi fellende dom, og slik sett skiller seg fra kravet til domstolenes plikt til utredning, som er begrunnet i hensynet til sannhetssøken.

Dersom kandidaten går dypere inn i drøftelsen og fremhever forholdet mellom bevisteoretiske posisjoner ut hvilket sannsynlighetsbegrep som legges til grunn, og at dette valget bygger på særskilte psykologiske og kunnskapsteoretiske forutsetninger, skal de belønnes særskilt. Det samme gjelder de som eksplisitt forankrer kravet til robusthet i beviskravets legislative grunnlag og praksis fra EMK.

Ad spørsmål 3: Hvilke egenskaper bør en bevisteori som skal benyttes til å bedømme datasikkerhet ha?

At det finnes ulike bevisteorier og at disse har særskilte egenskaper er sentralt budskap i faget rettslig bevisteori. Kolflaath skiller i sin bok Bevisbedømmelse i praksis mellom to hovedtyper teorier – slutningsperspektivet og fortellingsperspektivet – som han senere innordner under en samlende teori om forklaringer. Løvlie redegjør i punkt 4.4 (s. 192–221) inngående for ulike sider ved rettslige bevisteorier.

Den flinke kandidat vil redegjøre kort for hva vedkommende forstår med at bevisteorier har egenskaper. Deretter vil vedkommende klargjøre, ettersom det er oppgitt at teorien skal benyttes «til å bedømme» forhold på et særskilt område, at teorien bør være sannhetsfremmende i den forstand at den må legge til rette for velbegrunnede slutninger på nettopp dette området. Dette innebærer at teorien som skal benyttes må være *normativ* – beskrive hvordan man bør gå frem for å bedømme bevis.

Videre er det grunn til å klargjøre hva som kjennetegner bevisbedømmelse knyttet til spørsmål om datasikkerhet. Dette er et tema som ikke omhandles på pensum, og hvor den enkelte kandidat må baserer seg på egne antakelser eller kunnskap om datasikkerhet. Det kan ikke forventes teknisk innsikt på dette området utover beskrivelsen i oppgaveteksten, men det må kunne forventes at kandidatene – som jo

besvarer oppgaven med bruk av en datamaskin – er kjent med at det sentrale vil være i hvilken grad man har tilgang til og kan håndtere digitale signaler.

Poenget er å få frem at teorien må passe til det landskapet den anvendes på. Sentralt er altså spørsmålet om hvordan man skal gå frem når man skal ta stilling til påstander som at «utenforstående hadde en rekke datatekniske muligheter til å få tilgang til det samme materialet» eller lignende. Men det er også forsvarlig å forstå uttrykket «datasikkerhet» videre til å omhandle alle former for sikkerhet knyttet til digitale signaler, også merkinger.

For å ta stilling til om noe er datasikkerhet må det klargjøres om andre teknisk sett har tilgang til den digitale informasjonen. Kandidatene bør komme frem til at dette nok best gjøres ved å trekke enkeltslutninger basert konkrete erfaringssetninger om hva som gir slik informasjonstilgang. For eksempel at den som har tilgang til samme intranett, også vil kunne ha tilgang til samme digitale signaler, eller at den som har tilgang til maskinen kan kopiere digitale data til en minnepinne.

En bevisteori som skal benyttes til å bedømme datasikkerhet bør nok derfor være atomistisk, i den forstand at man ser på bevismaterialets og trekker enkeltslutninger fra dette.

Samtidig må det være rom for å besvare oppgaven annerledes, eller å betone andre egenskaper, så lenge argumentasjonen er velbegrunnet og vel avgrenset. Det må derfor være forsvarlig å trekke vekslers på holistiske teorier, så lenge dette begrunnes opp mot det som skal bedømmes.

Det bør også komme frem at bevisteorien bør være realistisk, i den forstand at det må være mulig for retten selv å ta stilling til bevisene som skal bedømmes, eventuelt, slik tilfellet var i oppgaven, med bruk av sakkyndig bistand. Kanskje vil noen kandidater se at data i denne betydningen er et institusjonelt fenomen, bestående av digitale signaler og fortolkningen av disse.

Ad spørsmål 4: Hvilke egenskaper bør en bevisteori som skal benyttes til å beskrive flertallets bedømmelse, slik den kommer til uttrykk i det siterte, ha?

Spørsmålet omhandler egenskaper ved rettslige bevisteorier, og bør forstås som en forlengelse av spørsmål nr. 3. Kandidater som knytter drøftelsen an til forrige spørsmål vil kanskje unngå dobbeltbehandling, i det minste hva gjelder redegjørelser for hva det betyr at en bevisteori har bestemte egenskaper. Kandidater som også her redegjør for dette, skal imidlertid ikke trekkes.

Kandidatene bør få frem at det, i motsetning til hva som var tilfellet under spørsmål 3, er spørsmål om å beskrive en bevisbedømmelse. Det innebærer at bevisteorien må ha *deskriptive* egenskaper – altså være egnet til å få frem hvordan bedømmelsen

faktisk foregår. Det kan ikke forventes at studentene tematiserer forholdet mellom overveielser og domsbegrunnelser, og må anses fullt ut forsvarlig at det knytter svaret an til begrunnelsen flertallet gir.

Slik oppgaven er lagt opp, i sær med det siterte fra flertallet, vil nok de fleste kandidater peke på at bevisteorien nok bør være *holistisk*, i den forstand at teorien bør ha en helhetlig tilnærming til sakens informasjonsgrunnlag og bedømmelsen av dette.

Dette bør knyttes opp til oppgaveteksten og sakens bevistema. (som skiller seg fra datasikkerhet). Stikkord for studentene er her at flertallet oppgir å bygge på «en samlet vurdering av bevisene», det vises til at «heller ikke andre forhold som gir holdepunkter» for en annen slutning, noe som «sammenholdes med» øvrige bevis.

Samtidig kan det godt komme frem at også bevisene er vurdert mer isolert – slik at det er foretatt enkeltslutninger – før bevisene er sammenholdt. Den som klarer å si noe om forholdet mellom flertallet bevisbedømmelse og den senere begrunnelsen for denne, vil komme heldig ut.

Det bør fremheves fordeler og ulemper med bruk av holistiske teorier, og det bør kommet frem hva som "kan gå tapt" dersom man kun ser på de enkelte bevis isolert. Her kan det trekkes vekslers på Kolflaaths tekst.

Ad spørsmål 5: Forklar kort hva dissensen kan skyldes, gitt at flertallet og mindretallet bygger på det samme informasjonsgrunnlaget.

Dette spørsmålet omhandler hva som kan føre til at det legges ulikt faktum til grunn for en rettsavgjørelse. Det at den enkelte bevisbedømmer må bygge på sin egen erfaring ved bedømmelse av bevis er et gjennomgangstema i hele pensum. Formelle krav til rettslig faktafastsettelse er tematisert i Løvlie kapittel 5 (s. 265–379). Det at den enkelte dommer skal bygge på sin egen kunnskap ved bedømmelse av bevis og at det stilles psykologiske og kunnskapsteoretiske krav til dommeren er tematisert i punkt 5.2.4.2 og 5.2.4.3 (s. 287–296). At formelle krav, herunder beviskrav, praktiseres relativt, er redegjort for i punkt 5.6 (s. 362–372).

Det er presisert i spørsmålet at informasjonsgrunnlaget er det samme for begge fraksjoner. Det innebærer at uenigheten i hovedsak kan knytte seg til to forhold. For det første hva som kan sluttes fra den foreliggende informasjon – bevisene kan være bedømt ulikt fordi det knyttes ulike erfaringer til dem. Kokret i dette tilfellet vil en forskjell på dette punkt kunne knytte seg til at mindretallet mener at det er større sannsynlighet/risiko/fare for at politiet gir ut taushetsbelagt informasjon enn flertallet gjør.

For det andre dissensens forklares ved at flertall og mindretall anvender det strafferettslige beviskrav ulikt. Den «muligheten» mindretallet mener det er for at politiet selv har lekket de aktuelle dokumentene og som begrunner frifinnelsen kan teoretisk sett svare til den mulighet flertallet anser det er formulert som at det er «svært lite sannsynlig» at materialet som ble publisert i mediene kom fra en annen kilde. Hvis så, er det i tilfelle stilt ulikt krav til bevisene.

Det er bare bedt om en kort redegjørelse for hva dissensen kan skyldes. Kandidaten skal ikke gjøre for mye ut av drøftelsen, men de som ser begge poengene bør honoreres.

Ad spørsmål 6: Gi en kort oversikt over argumenter for og mot at Høyesterett skal prøve bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet.

Spørsmålet omhandler i hvilken grad Høyesterett er situert til å bedømme bevis. Begrunnelsen for kompetansebegrensningen i straffeprosessloven § 306 andre ledd er ikke direkte adressert i valgemenets pensum, men bør være kjent for studentene fra det obligatoriske undervisningen i straffeprosess. Enkelte kandidater kan tenkes å ha lest om regelens legislative grunnlag i Løvlie punkt 8.2.3.2.2 (s. 471–475), men det kan ikke forventes.

Spørsmålet omhandler den praktiske betydningen av sannhetsfremmende makansimer er tematisert i Løvlie punkt 5.3.(s. 303–313). Høyesterett prøvelse av faktiske spørsmål er tematisert i Løvlie punkt 8.4 (s. 501–549).

Strandbergs tekst «bevisrettens grunner» redegjør for grunnspørsmål knyttet til regler om bevis. Kompetansebegrensningen er en bevisrettslig regel, og de grunnene som er tematisert i Strandberg – konsekvens-, autonomi- og likhetsargumenter – kan det med fordel vises til.

Kandidaten må få frem at den som ikke er tilstede når bevis føres vil være dårligere situert til å uttale seg om hvilke erfaringssetninger som gjør seg gjeldende. Man har da ikke det samme grunnlaget for å bedømme om og i tilfelle i hvilken grad det i saken er forhold som peker ut over seg selv – bevis – som kaster lys over det påståtte rettsfaktum.

Kandidaten bør trekke frem bevisumiddelbarhetsprinsippet, muntlighetsprinsippet og kontradiksjonsprinsippet, som alle er mekanismer som bidrar til å «brette ut» bevisene eller informasjonsgrunnlaget, og som Høyesterett ikke får nyttiggjort seg på samme måte som underrettene.

Dertil bør det komme frem at det kun sitter fagdommere i Høyesterett. Disse er forutsatt å ha særlig gode juridiske kvalifikasjoner, men det gir ikke i seg selv særlige egenskaper når det kommer til å bedømme bevis. Det kan i denne sammenheng godt nevnes at prinsippet om lekdommerdeltakelse står sterkt i norsk

prosess, og at det ville kunne undergrave dette prinsippet om bevisbedømmelsen ble overprøvd av Høyesterett. Prinsippet om lekdommeres deltakelse er dels begrunnet i at de har særlige erfaringer.

For at Høyesterett skal prøve bevisbedømmelsen taler særlige hensynet til rettferdighet i den enkelte sak. Dessuten er det enkelte typer slutninger Høyesterett har forutsetninger for å foreta, blant annet slike som er nevnt i sitatet i oppgaven – «motstrid med vitterlige kjensgjerninger eller klare og uomtvistelige faktiske forhold».

Det må imidlertid nevnes at om Høyesterett bruker tid på å prøve bevisbedømmelsen vil det kunne gå på bekostning av andre gjøremål, herunder hensynet til rettsavklaring. De studenter som klarer å drøfte spørsmålet med utgangspunkt i Strandbergs tekst bør belønnes, og da i sær de som klarer å trekke frem betydningen av konsekvensbaserte argumenter og likhetsbaserte argumenter. Det er imidlertid presisert at drøftelsen her skal være kort, og studentene bør derfor ikke bruke mye plass på dette spørsmålet.

Anders Løvlie